

AINEKOHTAINEN OPETUSSUUNNITELMA POPJAZZ MUSIIKIN HAHMOTUSAINEET

Porvoon kaupungin sivistyslautakunta 12.3.2019

Päivitys 1.8.2025

Porvoon seudun
Taideoppilaitos –
Musiikkiopisto

Musiikin hahmotusaineiden perusopinnot

Musiikin hahmotusaineiden perusopintojen yleiset tavoitteet:

Tavoitteena on antaa oppilaille tietoja ja taitoja, jotka auttavat oppilaita edistymään instrumenttiopinnoissaan. Opittujen tietojen ja taitojen tarkoitus on myös auttaa oppilaita jatkamaan itsenäisesti musiikin harrastamista musiikkiopisto-opintojen loputtuakin. Opetuksessa käytetään mahdollisuuksien mukaan teknologian suomia apuvälineitä, esim. tietokoneita ja tabletteja sekä näille tehtyjä harjoitusohjelmistoja.

Tietojen kehittämisen aihealueita ovat mm.:

- Nuottien ja nuoteissa esiintyvien esitysmerkintöjen oppiminen
- Musiikin rakentamisen perusasioiden tuntemus, esim. sävellajit, intervallit, soinnut, musiikin muotorakenteet

Taitojen kehittämisen aihealueisiin kuuluvat mm.:

- Esittämisen ja ilmaisemisen oppiminen
- Oppimaan oppiminen ja harjoittelu
- Kuunteleminen ja musiikin hahmottaminen
- Säveltäminen ja improvisointi

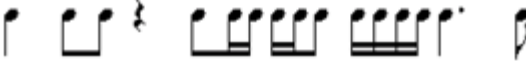
MUSIIKIN HAHMOTUSAINEN PERUSTASO 1

Tavoitteet

- Oppilas oppii esittämään musiikkia suoraan nuoteista soittamalla ja laulamalla
- oppii kirjoittamaan nuoteiksi sekä kuulemaansa että itse tuottamaansa musiikkia
- oppii kuuntelemaan ja kontrolloimaan omaa musiikkiesitystään mm. tasaisen perussykkeen ja sävelpuhtauden osalta
- oppii tuntemaan esitysmerkintöjä ja ottamaan ne huomioon esittäessään musiikkia
- oppii musiikin peruskäsitteet ja osaa tunnistaa ne esittämissään kappaleissa
- oppii harmonian alkeita
- oppii moniäänisen laulamisen alkeita
- osaa nimetä ja kirjoittaa nuotteja g- ja f-avaimilla oktaavialojen C-c3-alueella
- ymmärtää tahtiosoitusero- ja merkityksen
- osaa lukea ja toteuttaa soittamalla soittokappaleidensa rytmit sekä vetää puuttuvat tahtiviivat valmiiseen rytmiin
- osaa tunnistaa soittokappaleidensa sävellajit
- osaa transponoinnin periaatteen ja pystyy transponoimaan melodioita tuntemissaan sävellajeissa kirjoittamalla ja soittamalla

- osaa tunnistaa ja muodostaa intervaleja priimistä oktaaviin
- tutustuu duuri- ja mollikolmisointuihin
- osaa tunnistaa ja nimetä soittokappaleistaan säkeitä ja yksinkertaisia pienmuotoja (parillinen – kahdenpuolinen)
- tuntee soittokappaleissaan yleisimmin esiintyvän musiikkisanaston ja esityserkit

Sisältö

- nuottiavaimet ja nuottiviivasto
 - nuotinnimet ja oktaavialat c-c3 g- ja f-avaimilla käyttäen myös ylennys-, alennus- ja palautusmerkkejä
 - musiikkisanastoa ja esityserkintöjä (katso liite)
 - sävellajit kahteen ylennys- ja alennusmerkkiin
 - intervallien nimet priimistä oktaaviin
 - duuri- ja mollikolmisointu sekä nuotteina että kuunnellen
 - perusrhythmit kokonuotista kuudestoistaosanuotteihin eli rytmikuviot
-
- ainakin tahtiosoitukset 2/4, 3/4 ja 4/4
 - melodian transponointi
 - omien rytmien ja melodioiden keksiminen ja improvisointi
 - tunneilla lauletaan nuoteista, luetaan ja kirjoitetaan rytmejä ja melodioita sekä kuunnellaan duuri- ja mollisointuja
 - tunneilla käytetään saatavilla olevaa teknologiaa, esim. tietokoneita, tabletteja ym., joilla voi harjoitella opiskeltavia asioita ja tehdä omia sävellyksiä

SUORITUS

Opettaja arvioi oppilaan osaamistason. Arvioinnissa voi käyttää kirjallista koesuoritusta ja laulukoea. Oppilas esittää oman arvionsa oppimisestaan.

MUSIIKIN HAHMOTUSAINEIDEN PERUSTASO 2

Tavoitteet

- kehittää edelleen korvansa kuuntelu- ja erottelukykä
- kehittää edelleen nuotinlukutaitoaan
- oppii moniäänistä laulamista

Porvoon seudun
Taideoppilaitos –
Musiikkiopisto

Edellisen kurssin asioiden lisäksi:

- oktaavialat C-c4
- lisää musiikkisanastoa ja esitysmerkintöjä (katso liite)
- sävellajit neljään ylennys- ja alennusmerkkiin
- molliasteikot luonnollinen, harmoninen ja melodinen
- intervallien laadut (suuri, pieni, puhdas, puhtaiden intervallien muuntaminen ylinousevaksi ja vähennetyksi)
- musiikkisanoja ja esitysmerkintöjä (katso liite)
- suurten ja puhtaiden intervallien kuuntelu
- kolmisoinnut duuri, molli, ylinouseva ja vähennetty sekä nuotteina että kuunneltuina
- rytmi: tahtiosoitukset 2/4, 3/4, 4/4, 3/8 ja 6/8
- nuottien ja taukojen aika-arvot

- uusina rytmikuvioina

- omien rytmien ja melodioiden keksiminen ja improvisointi
- tunneilla myös lauletaan nuoteista, luetaan ja kirjoitetaan rytmejä ja melodioita
- tunneilla käytetään saatavilla olevaa teknologiaa, esim. tietokoneita, tabletteja ym., joilla voi harjoitella opiskeltavia asioita ja tehdä omia sävellyksiä

SUORITUS

Opettaja arvioi oppilaan osaamistason. Arvioinnissa voi käyttää kirjallisia kokeita ja kuuntelukokeita sekä laulukoetta. Oppilas esittää oman arvionsa oppimisestaan.

MUSIIKKITEKNOLOGIA

Musiikkiteknologian perusteiden opiskelu on hyvin käytännönläheistä. Kurssi painottuu omaan tekemiseen ja tietokoneohjelmien käyttöön. Yleensä syyslukukaudella teemme töitä sekvensseriohjelmalla ja kevätlukukaudella nuotinnetaan.

Suuri osa tehdyistä töistä äänitetään, osittain omilla soittimilla, osittain tietokonesoundeilla.

Tavoitteet

Tavoitteena on musiikkiteknologian hyödyntäminen

- sovituksessa ja säveltämisessä
- nuottien kirjoittamisessa ja
- musiikin äänittämisessä.

Lisäksi tutustutaan musiikkiteknologian historiaan ja internetin musiikkipalveluihin ja ilmiöihin.

Sisältö

- tietokoneen peruskäytön kertaus ja pianon koskettimiston tuntemus
- sekvensseriohjelman käytön perusteet
- laiteoppi ja tutustuminen studion käyttöön
- nuotinkirjoituksen perusteet
- musiikkiteknologian historia
- musiikki internetissä
- musiikkiteknologia käytännössä, mm. ammattilaisvierailut
- musiikin hahmotusaineiden perusopinnot 2 asioiden soveltaminen käytäntöön.

SUORITUS

Osa-alueet suoritetaan kurssin aikana tehdyillä töillä ja pistokokeilla. Arvioinnin suorittaa opettaja. Oppilas antaa oman arvionsa oppimisestaan.

Kurssi arvioidaan osa-alueittain

- Notaatio-ohjelman perusteet
- Sekvensseriohjelman perusteet
- Muut osa-alueet suoritetaan läsnäololla.

TRANSKRIPTION PERUSOPINNOT 1

Tavoitteet

- Oppilas kykenee havaitsemaan, tunnistamaan ja merkitsemään äänitteistä musiikillisia ilmiöitä. Materiaalina käytettävät äänitteet edustavat suurimmalta osaltaan ns. afroamerikkalaisia musiikkityylejä.

Sisältö

- Muotoon (blues, AABA) ja rakenteeseen liittyvät merkinnät, italiankieliset ja englanninkieliset merkinnät.
- Lyhyiden melodioiden transkriptio
- Tutustutaan basson käyttöön ja bassolinjoihin
- Todetaan melodian ja bassolinjan suhde toisiinsa
- Kolmisoinnut ja niiden asteet
- Rumpunotaatio, erilaiset kompit
- Yksinkertaisen partituurin tekeminen
- Tyyliuuntien tunnistaminen: latin, rock, iskelmä ja jazz
- Soittimien tunnistaminen

SUORITUS

Kurssi suoritetaan osallistumalla harjoitustöihin. Opettaja arvioi oppilaan osaamistason. Oppilas antaa oman arvionsa oppimisestaan.

MUSIIKIN HAHMOTUSAINEIDEN PERUSTASO 3

Tavoitteet

- oppilas kehittää edelleen kaikkia aiemmin mainittuja musiikin osa-alueiden tietojaan ja taitojaan
- kehittää edelleen korvalla kuuntelu- ja erottelukykä sekä nuotinlukutaitoaan ja kirjoitustaitoaan
- tutustuu afroamerikkalaisen musiikin peruskäsitteistöön ja terminologiaan
- tutustuu viisisointuihin ja neliääniseen äänenkuljetukseen (ahdas asettelu, lyhyet kadenssit, kvinttiketju)
- oppii soinnuttamaan itse yksinkertaisia melodioita
- oppii tunnistamaan kuulemalla yksinkertaisia sointujaksoja eli kadensseja
- oppii yksinkertaista sointuanalyysia
- oppii hahmottamaan soittokappaleidensa musiikillisia rakenteita

Sisältö

Edellisen kurssin asioiden lisäksi:

- kaikki oktaavialat sekä oktaavi siirtomerkinnot

Porvoon seudun
Taideoppilaitos –
Musiikkiopisto

- kaksoisylennys- ja kaksoisalennusmerkit
- kaikki sävellajit: duurit ja mollit (luonnollinen, harmoninen ja melodinen molli, yhdistetty molli)
- duuri-, molli- ja pentatoniset asteikot sekä bluesasteikko
- Tutustutaan kirkkosävellajeihin (moodeihin)
- enharmonian käsite
- priimi - tredesimi laatuineen ja käännöksineen (säveltapailussa priimi-desimi)
- sointukuunteluun lisätään V7
- alustava tutustuminen c-avaimiin
- harmonia: yksinkertaista sointuanalyysyä (kolmisoinnut käännöksineen ja perusmuotoiset nelisoinnut)
- duurin ja mollin sointuasteet nelisoinnuin, V-asteen sointu dom.9/dom.b9 (ei säveltapailussa)
- sointujen pohjasävelmerkintä
- kaikki kolmisoinnut asemineen ja käännöksineen (sointu + basso)
- kääntämättömät nelisoinnut
- pää- ja rinnakkaistehot
- diatoniset kadenssit nelisoinnuin
- väliDominantti
- harhalopuke
- diatoninen kvinttiympyrä nelisoinnuin: duuri ja yhdistetyn mollin yleisin muoto
- yksinkertainen äänenkuljetus nelisoinnuin (ei säveltapailussa)
- yksinkertaisten kadenssien kuuntelu, sointuvalikoimana I, VI, IV, II⁶, I⁶₄, V, V⁷, V⁸⁻⁷, V⁹ ja V^{7b9}
- nuottien nimet g- ja f-avaimilla oktaavialojen C2-c4 alueelta käyttäen

♯ ♭ x bb b -merkkejä sekä 8va -merkintää

- rytmi: erilaiset tahtilajit ja niiden merkintä - sekä alla breve
- nuottien ja taukojen aika-arvot

- sekä triolit ja
- poikkeukselliset alajaot
- iskualojen välinen ja tahtiviivan ylittävä synkooppi
- kolmimuunteinen esitystapa (ei säveltapailussa), tutustuminen
- tärkeimmät artikulaatio-, aksentointi- ja dynaamiset merkit
- tempomerkinnät
- kevyen musiikin käyttösanasto myös englanninkielisin vastinein
- omien rytmien ja melodioiden keksiminen ja improvisointi
- tunneilla myös lauletaan nuoteista, luetaan ja kirjoitetaan rytmejä ja melodioita

SUORITUS

Opettaja arvioi oppilaan osaamistason yhdessä toisen opettajan kanssa. Arvioinnissa voi käyttää kirjallisia kokeita ja kuuntelukokeita. Kurssin voi suorittaa myös tekemällä eri osa-alueista kollegion määrittelemä määrä harjoitustehtäviä. Kurssisuoritukseen kuuluu myös laulukoe. Oppilas antaa oman arvionsa oppimisestaan.

TRANSKRIPTION PERUSOPINNOT 2

Tavoitteet

- Oppilas kykenee havaitsemaan, tunnistamaan ja merkitsemään äänitteistä musiikillisia ilmiöitä. Materiaalina käytettävät äänitteet edustavat suurimmalta osaltaan ns. afroamerikkalaisia musiikkityylejä.
- Oppii tekemään selkeän ja helposti luettavan notaation

Sisältö

Edellisen kurssin asioiden lisäksi:

- Perustaso 3 opiskeltavien rytmisten, melodisten ja harmonisten ilmiöiden tunnistaminen äänitteiltä
- Rumpu- ja bassostemmojen transkriptio käyttäen mm. "Tohtori Toonikan" transkriptiotehtäviä
- Kuunnellaan ja seurataan nuotista esimerkkejä bebopsooloista, tutustuen
- Nelisoinnut ja niiden asteet
- Dominanttisoinnun muunnokset

Porvoon seudun
Taideoppilaitos –
Musiikkiopisto

- Komppinuotin tekeminen
- Yleisimpien rytmimusiikissa käytettävien soittimien tunnistaminen

SUORITUS

Harjoitus- ja kuuntelutöitä mm. "Tohtori Toonikasta". Oppilas voi halutessaan valita vapaavalintaisia transkriptiotehtäviä yhdessä opettajan kanssa. Opettaja arvioi oppilaan osaamistason. Oppilas antaa oman arvionsa oppimisestaan.

MUSIIKIN HISTORIAN PERUSOPINNOT

Tavoitteet

- oppilas saa perustiedot ns. klassisen musiikin yleisistä kehitysvaiheista luentojen ja ääninäytteiden avulla.
- saa perustiedot afroamerikkalaisen musiikin yleisistä syntyvaiheista luentojen ja ääninäytteiden avulla, pääpaino bluesissa ja countryssa

Sisältö

- klassinen: aika ennen barokkia, barokki, wieniläisklassismi, romantiikka, 1900-luvun alkupuolen musiikki
- blues: työlaulut, hengelliset laulut, countryblues/cityblues, rhythm & blues, brittiläinen rhythm & blues, white american, uudemmat sovellukset
- jazz (ennen 1920-lukua): ragtime, New Orleans (second line), New York (Sousa ym.)
- country: siirtolaisten musiikki, oldtime/hillbilly, country & western, honkytonk/Nashville/outlaw, bluegrass, rockabilly, "rockkantri", "kantrirock", cajun/zydeco, uudemmat sovellukset

SUORITUS

Osallistuminen opetukseen tai itseopiskelua opettajan ohjaamana. Jokaisen osion jälkeen kirjallinen koe ja kuuntelutentti, jossa esimerkkien tyylikausien tunnistus ja aikaansa sijoittaminen. Oppilas antaa oman arvionsa oppimisestaan.

MUSIIKIN HAHMOTUSAINEIDEN SYVENTÄVÄT OPINNOT

Musiikin teorian ja säveltapailun syventävät opinnot

Jatketaan teoria- ja säveltapailuopintoja siitä, mihin perusopinnot 3:ssa päästiin.

Tavoitteet

- oppilas oppii laulamaan ja kirjoittamaan myös modaalista materiaalia sisältäviä melodioita.
- tutustuu polyrytmiikkaan
- tuntee kaikki tonaaliset soinnut
- oppii kuuntelemaan kaksi- ja kolmiäänisiä melodioita
- tunnistaa kadenssikuuntelun kaikki sointuasteet
- hallitsee kirkkosävellajit eli moodit sekä prima vistassa että melodiasanelussa
- opiskelee myös improvisointia. Improvisoinnin opetuksessa musiikin teoria yhdistyy käytäntöön esim. asteikoita yhdistelemällä sointuihin.
- kehittää edelleen korvalla kuuntelu- ja erottelukykä
- kehittää edelleen nuotintaitoaan ja nuotinkirjoitustaitoaan
- tutustuu fraseeraukseen
- tutustuu viisisointuihin
- tutustuu neliääniseen äänenkuljetukseen
- tutustuu sektionaalisen satsin kirjoittamiseen

Tunneilla käytetään mahdollisuuksien mukaan saatavilla olevaa teknologiaa, esim. tietokoneita, tabletteja ym., joilla voi harjoitella opiskeltavia asioita ja tehdä omia sävellyksiä ja sovituksia.

Sisältö

- Intervallit
 - Laadut 1–13, harmonisten intervallien sointi, käännökset, yläsävelsarja
- Soinnut
 - Kolmisoinnut; käännökset, asemat, hajotukset
 - Nelisoinnut; primäärikarakterit, muuntelu
 - Viisisoinnut ja laajemmat soinnut; sekundäärikarakterit
- Duuri- ja mollitonaalinen järjestelmä:
 - Soinnut eri asteilla ja sointutehot sekä tolppamerkit
- Kadenssit
 - Kokolopuke (autenttinen, plagaalinen)
- Sointuanalyysi tolppamerkein
 - Kromaattiset soinnut, fill- soinnut
- Riitaintervallien purkaukset
- Taustasatsin kirjoittaminen neli- ja viisisoinnuin
 - Tasainen äänenkuljetus
 - Vastaliikkeen periaate
 - Melodisesti inharmoniset tilanteet

Porvoon seudun
Taideoppilaitos –
Musiikkiopisto

- Melodian suhde sointuun
 - Sointu-, lisäsävelet, inharmoniset ja melodisesti inharmoniset sävelet
- Iskutus
 - Pääisku, sivuisku, epäisku, ja nielaisuäänet
 - Polyrytmisen sekvenssi
- Fraseeraus
 - Kolmimuunteisuuden käsite
 - Fraseerausmerkit (piste, viiva, aksentit)
- Hajasävelet
 - Iskuttomat hajasävelet (ls, ss, es, vs, korus, krom. sävelet)
 - Iskulliset hajasävelet (pidätys ja appogiatura)
 - Pidennetyt purkaukset (gambiatta ja escapé)
 - Urkupiste ja ostinato
- Melodian kirjoitus
 - Kohteet (kolmisoinnun äänet) ja johtosävelet (guide tones)
- Soinnutus
 - Sävellajit
 - Tonaaliset keskukset (kohteet)
 - Sointurytmi
 - Kadenssit kohteisiin
- Sektionaalinen satsi
- Yleinen työjärjestys (skaala-analyysi)
- Tolppa-analyysi (hajasävelanalyysi)
- Kohteiden valinta, asetellut kohteisiin
- Kohteiden välisten linjojen kirjoitus
- Kaksiääninen, terssit ja sekstit
- Kolmiääninen, primäärikarakterit kohteissa
- Neliääninen, sekundäärikarakterien korvaus (8->9)
- Obligatojen kirjoittaminen
- Taustat (Backgrounds)
- Tavallisimpien pop/jazz musiikissa käytettävien soitinten äänialat ja transponointi

SUORITUS

Arviointiin voi käyttää kirjallisia kokeita tai sitten kurssin voi suorittaa tekemällä eri osa-alueista aineryhmän määrittelemä määrä harjoitustehtäviä, omia sävellyksiä ja sovituksia esim. big bandille, kuorolle tai orkesterille tai näiden yhdistelmille (viihdeorkesteri tms.). Esitykset voidaan tallentaa, jolloin oppilas laatii opettajiensa kanssa suunnitelman tallennuksen muodosta.

Oppilas antaa oman arvionsa oppimisestaan.

MUSIIKIN HISTORIAN SYVENTÄVÄT OPINNOT

Tavoitteet

Kurssilla tutustutaan pop-jazz musiikin historiaan. Laajennetaan tietämystä syvemmälle kuin peruskurssilla. Mahdollisuuksien mukaan käydään myös kuuntelemassa konsertteja.

- oppilas saa käsityksen jazzin (alk. 1920-luku) ja rockin (alk. 1950-luku) olemuksesta ja kehityksestä 2000-luvulle asti ja luo oppilaalle edellytykset sijoittaa kuulemansa
- ääninäytteet tyyllisesti ja ajallisesti kohdalleen tässä kehityskaaressa.
- oppii tuntemaan ko. musiikkityylien henkilögallerian pääpiirteissään.

Sisältö

- Jazz
 - 1920-luku (New Orleans-Chicago-New York), "hot", "dixieland", "The Jazz Age",
 - 1930-luku (swing)
 - big bandit, johtajat, sovittajat, solistit, laulajat
 - 1940-luku (bebop, cool), pikkuyhtyeet, virtuositeetti, taide, sosiologia, - sota, levytyslakko, yleisökato, arvostus
 - 1950-luku (hardbop, souljazz, west coast), eri lähestymistavat
 - 1960-luku (modal, free, avantgarde, Chicago AACM), sosiologia, politiikka
 - 1970-luku (fusion, modern mainstream), - sähkö, rock, tanssi, etno
 - 1980/90-luvut (harmolodia, no wave, NY noise, postmodern)
 - 2000-luku, yhdistelyt
- Rock
 - 1950-luku (rock'n roll, R&B), – nuorisokulttuuri, kaupunkilaistuminen, USA:n viihdeteollisuus,
 - mustan ja valkoisen musiikin sulautuminen
 - 1960-luku (pop, R&B, folk/country-rock, progressive, soul), teinielämä, musiikkibisnes, tuottaja, media, populaarikulttuuri, brittien esiintulo, juurivaikutteet, taide, yhteiskuntatietoisuus
 - 1970-luku (heavy, disco, funk, fusion, singer/songwriters, glam, reggae, punk, new wave)
 - bluesperinne, taide, tanssimomentti, laulunteko, eri vaikutteet ja yhdistelyt, teatraalisuus, studiotekniikka, mammuttitauti, kapina
 - 1980-luku (dance, etno, indie, speedmetal), tanssi, tuotekehittely, tuotantopolitiikka, kansainvälisyys, eri musiikkikulttuurit, poikkitaiteellisuus, vaihtoehtoisuus
 - 1990-luku (grunge, funk metal, hiphop, alternative)
 - 2000-luku

SUORITUS

Opettaja arvioi oppilaan osaamistason. Suoritukseen kuuluu myös esitelmän pitäminen sekä koe, joka voi pitää sisällään sekä kirjallisia tehtäviä että kuuntelukokeen. Oppilas antaa oman arvionsa oppimisestaan.

Porvoon seudun
Taideoppilaitos –
Musiikkiopisto

MUSIIKKISANAT

a tempo = paluu alkuperäiseen tempoon
accelerando (acc.) = nopeutuen
adagio = hitaasti
agogiikka = esitysnopeutta koskevat asiat
ad lib. = vapaasti, mielen mukaan, improvisoiden
aksentti = korostus
al coda = codaan
al fine = fineen
alla breve 2/2 = laskuyksikkönä puolinuotti
alla marcia = marssin tapaan
allegretto = melko nopeasti
allegro = nopeasti
andante = rauhallisesti käyden
andantino = kevyesti käyden
arco = jousella
arpeggio = murtosointu (soinnun sävelet soitetaan peräkkäin)
artikulaatio = jäsentely tai esitystapa
assai = kyllin, sangen
bassoklaavi = f-avain
break = (breikki) keskeytys
brevis = kaksoiskokonuotti
cantabile = laulavasti
chorus = kertosaä tai jazzkappaleen runko. Myös efektilaite
coda = häntä, loppuosa
con brio = vauhdikkaasti
con fuoco = tulisesti
con moto = liikkuvasti
con rep. = kertausten kanssa
crescendo (cresc.) voimistuen
Da capo al Fine (D.C.) = alusta uudelleen
dal segno (D.S.) = kertauksessa palataan dal segno-merkkiin ja jatketaan loppuun
decrescendo = hiljentyen
diatoninen = 7-sävelisen muuntamattoman asteikon mukainen
diktaatti = opettajan esittämä lyhyt transkriptiotehtävä
diminuendo (dim.) hiljentyen
dissonanssi = riitasointu
dolce = suloisesti, pehmeästi
dominantti = huippusävel, duuri- tai molliasteikon 5. sävel (V aste)
duoli = poikkeuksellinen alajako kahteen
dynamiikka = äänenvoimakkuuden vaihtelu
efekti = sointiin vaikuttava
enharmoninen = sama säveltaso kahdella tavalla merkittynä, esim. cis ja des (toimii oikein vain tasavireisillä soittimilla)
espressivo = ilmeikkäästi, tunnepitoisesti
even eights = tasaiset (ei kolmimuunteiset) kahdeksasosat

Porvoon seudun
Taideoppilaitos –
Musiikkiopisto

f = forte voimakkaasti

fade out = häivytyk, kappaleen loppuminen hiljentyen

fermaatti = pidäke (pidentää nuotin ja tauon kestoa)

fine = loppu

fraasi = säe

ff = fortissimo, hyvin voimakkaasti

fff = forte fortissimo, erittäin voimakkaasti

glissando = liukuen (säveltasolta toiselle)

grave, largo = hyvin hitaasti

grazioso = viehkeästi

intervalli = sävelväli eli kahden sävelen välinen etäisyys

isku = sykkeen osa, korostus

johtosävel = Duuriasteikon sekä harmonisen ja melodisen mollin 7. sävel

kadenssi = 1. sointulopuke (esim. I IV V I)

kirkkosävellajit = moodit

kohotahti = vajaa tahti alussa

kolmimuunteinen = esim. swingmusiikissa käytetty esitystapa, fraseeraus

konsonanssi = tasasointi

kromaattinen = puolisävelaskelista muodostuva sävelkulku

käännös = soinnun asettelu

legato = sitoen

lento, adagio = hitaasti

loco (edellisen jälkeen) = palataan alkuperäiseen oktaaviaan

M.M. = Mälzelin metronomin luku, sykästä minuutissa, esim. M.M. = 60

maestoso = juhlallisesti

marcato = korostaen

meno = vähemmän

mf = mezzoforte, melko voimakkaasti

modaalinen = moodeihin perustuva

moderato = kohtuullisesti (andanten ja allegretton väliltä)

modulaatio = sävellajinvaihdos (kesken kappaleen)

molto = paljon, erittäin

mosso = liikkuvasti

modulaatio = sävellajin vaihdos

mp = mezzopiano, melko hiljaa

N.C. = no chords, ei sointuja

non troppo = ei liikaa

notaatio = nuottikirjoitus

nyanssi = vivahde, yleensä äänenvoimakkuuteen liittyvä

on cue = näytöstä jatketaan eteenpäin

ostinato = samana pysyvä säestyskuvio, joko melodia tai pelkkä rytmi

ottava alta / bassa = soitetaan oktaavia korkeammalta/matalammalta

p = piano hiljaa

piú = enemmän

pizzicato = näppäillen

poco a poco = vähitellen

Porvoon seudun

Taideoppilaitos –

Musiikkiopisto

poco = vähän
polyfonia = moniääninen
portato = non legato, erotellen, säveliä ei sidota (legaton ja staccaton väliltä)
pp = pianissimo, hyvin hiljaa
ppp = piano pianissimo, erittäin hiljaa
presto = erittäin nopeasti
prima vista = ”ensi näkemältä”, kappaleen esitys harjoittelematta
pääsävellaji = sävellaji, jolla sävellys alkaa, ja johon se yleensä myös loppuu
riffi = muutaman tahdin mittainen toistuva kuvio
rinnakkaissävellajit = duuri ja molli, joilla on sama etumerkintä (esim. C-duuri ja a-molli)
risoluto = päättäväisesti
ritardando (rit.) = hidastuen
ritenuto, rallentando (rit., rall.) = hidastuen
rubato = vapaa rytminkäsittely (sallii omavalintaisia temponvaihdoja)
scherzando = leikkisästi
sekvenssi = saman melodia-aiheen toistuminen eri tasoilla
senza rep. = ilman kertausta
sempre = aina
sf, sfz (sforzando, sforzato) = äkillinen korostus
simile = samalla tavoin
solfa = säveltapailu
sostenuto, tenuto = pidätellen
staccato = lyhyesti, terävästi
stemma = partituurista erotettu yhden soittimen osuus
stringendo (string.) = nopeutuen
subdominantti = leposävel, duuri- tai molliasteikon 4. sävel (IV aste)
subito = äkkiä
säe = fraasi
tacet = tauko
tempo = esitys nopeus
tempo primo (tempo 1) = paluu alkuperäiseen tempoon
toonika = perussävel, duuri- tai molliasteikon 1. sävel (I aste)
tranquillo = rauhallisesti
transkriptio = kuullun musiikin nuotintamista
transponointi = melodian (sointumerkin) siirto toiseen sävellajiin
tremolo = värinä
trilli (tr) = liverre, kahden vierekkäisen sävelen nopea vuorottelu
trioli = poikkeuksellinen alajako kolmeen
tritonius = ylinouseva kvartti, vähennetty kvintti
tutti = kaikki soittaa
unisono = soitto tai laulu yksiaanisesti tai oktaaveissa
vamp = useaan kertaan toistuva kertaus
vibrato = väristen, äänentaso huojuu
vivace = nopeasti, eloisasti
vivacissimo, prestissimo = mahdollisimman nopeasti
x-times = kerrataan ennalta sopimatonta määrää